

Список использованных источников

4. Чернишов Г. М. Фінансове шахрайство в інвестиційно-будівельній сфері: кримінологічне дослідження [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/5684/%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B8%D1%88%D0%BE%D0%B2%20%D0%93..pdf?sequence=1&isAllowed=y>
5. Теньков С.О. «Пригоди Київського інвестора або як не втрапити в будівельну халепу» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.yurincom.com/ua/yuridichniy_visnyk_ukrayiny/overview/?id=5703
6. Чернишов Г. М. Кримінологічна характеристика шахрайств в інвестиційно-будівельній сфері [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc10-1/part_2/27.pdf

Ключевые слова: мошенничество, инвестиционно-строительная сфера, способы мошенничества, финансовое мошенничество.

Научный руководитель: к.ю.н., доцент кафедры Паляничко Д. Г.

Івахова Ольга Михайлівна

студентка 4-го курсу факультету підготовки слідчих
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБА ПОТЕРПІЛОГО ЯК ЕЛЕМЕНТ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ КАТУВАННЯ

На початку дослідження необхідно звернутися до законодавчого визначення поняття потерпілого.

Так, стаття 55 КПК України визначає, що потерпілим у кримінальному провадженні може бути фізична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди [1, ст. 88].

Отже, в загальному сенсі потерпілий – це особа, якій кримінальним правопорушенням завдано один або декілька видів шкоди. Як правова наука загалом, так і законодавець зокрема розділяють моральну шкоду, завдану суспільно-небезпечним діянням, на три види: моральну, фізичну та матеріальну.

У свою чергу статтею 127 КК України визначено катування як умисне заподіяння сильного фізичного болю або фізичного чи морального страждання шляхом нанесення побоїв, мучення або інших насильницьких дій з метою примусити потерпілого чи іншу особу вчинити дії, що суперечать їх волі, у тому числі отримати від нього або іншої особи відомості чи визнання, або з метою покарати його чи іншу

особу за дії, скоєні ним або іншою особою чи у скоєнні яких він або інша особа підозрюється, а також з метою залякування чи дискримінації його або інших осіб [2, ст. 131].

Тож, враховуючи вище сказане, очевидно, що потерпілим від катування може бути лише фізична особа, якій завдано фізичної, психологічної, чи/та моральної шкоди шляхом нанесення побоїв, мучення або вчинення інших насильницьких дій з метою примусити потерпілого чи іншу особу вчинити дії, що суперечать їх волі, у тому числі отримати від нього або іншої особи відомості чи визнання, або з метою покарати його чи іншу особу, а також з метою залякування чи дискримінації його або інших осіб. Звісно потерпілим від вказаного виду злочину може стати будь-яка людина, однак, як свідчать наукові джерела та досвід практики, таким людям притаманні певні ознаки: фізіологічні, особистісні риси, їх поведінка, соціальний статус, взаємовідносини зі злочинцем, віктимність, тощо.

Слід сказати, що частою причиною катування є поведінка потерпілого, який мимоволі провокує на вчинення злочину. Така поведінка називається віктимною. Опираючись на кримінологічні дослідження Л. В. Франка можна судити про те, що провина потерпілого і вина обвинуваченого певною мірою пов'язані між собою [3, ст. 34]. Провокаційна поведінка потерпілого може проявлятися у вигляді зухвалості, ігнорування спілкування, образливих слів та жестів, що приводить до люті злочинця.

Важливе значення має і класифікація потерпілих, бо саме їх класифікація відіграє важливу роль, оскільки дозволяє судити в повному обсязі про поведінку потерпілого, ситуацію, що передувала злочину, взаємовідносини із злочинцем, роль потерпілого в механізмі здійснення злочину, про шляхи і способи захисту жертви злочину, про способи запобігання злочину.

К.В. Катеринчук класифікує потерпілих від катування з урахуванням класифікації особи злочинця: перша група — особи, затримані правоохоронними органами, друга група — особи, які відбувають покарання в пенітенціарних установах, третя група — військовослужбовці, четверта група — пацієнти лікарняних закладів, п'ята група — інші особи. Найчастіше катуванню піддаються особи, які підозрюються у вчиненні протиправних дій [4, ст. 239].

Узагальнений аналіз матеріалів судової практики у справах про катування дозволяє стверджувати, що в більшості випадків потерпілими від вказаного злочину стають чоловіки, їх частка складає близько 86%. У тих випадках коли жертвою катування ставала жінка (14%), то мотивами злочину були, зокрема ревності, помста та корисливі спонукання. Близько 7% потерпілих мали тривалий та близький зв'язок зі злочинцем. 33% були знайомі і 43% були не знайомі.

Отже, із наведеного можна скласти узагальнену характеристику особи потерпілого від катування. Це здебільшого особа чоловічої статі

у працездатному віці, якій притаманна девіантна поведінка і зловживає алкогольними напоями. Здебільшого вказана особа має певний соціальний зв'язок зі злочинцем або спільних друзів чи знайомих.

Зважаючи на викладене, можна зробити висновок, що елемент «особа потерпілого» тісно пов'язаний з особою злочинця.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон від 12.04.2012 р. № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України — 2013. № 9-13 ст. 88. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page3>
2. Кримінальний кодекс України : закон від 05.04.2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001. № 25-26, ст.131 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Франк Л. В. Виктимология и виктимность / Л. В. Франк. — Душанбе : Ирфон, 1972. — С. 34.
4. Катеринчук К. В. Кримінально-правові та кримінологічні заходи запобігання катуванням: дис. ...канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 / К. В. Катеринчук. — К., 2009. — 239 с.

Ключові слова: катування, особа потерпілого, віктимність, елемент криміналістичної характеристики, особа злочинця.

Науковий керівник: *к.ю.н., Гресь Ю. О.*

Максимчук Юлія Вікторівна

студентка 4 курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ КІБЕРЗЛОЧИНІВ ТА ПРОТИДІЇ ЇХ ВЧИНЕННЯ

На сьогодні проблема боротьби з кіберзлочинністю є надзвичайно актуальною. Це передусім пов'язано з розвитком і вдосконаленням комп'ютерних систем, електронно-обчислювальних машин, автоматизованих систем, а також поширенням використання комп'ютерних технологій, мережі Інтернет у всіх сферах діяльності людини. До кіберзлочинів може бути віднесено будь-який злочин, вчинений в електронному середовищі.

Кіберзлочинність не обмежується рамками злочинів вчинених у глобальній інформаційній мережі Інтернет, вона поширюється на всі види злочинів, вчинених в інформаційно-телекомунікаційній сфері, де інформація, інформаційні ресурси, інформаційна техніка можуть виступати предметом злочинних посягань, середовищем, в якому